

ТЕХНІЧНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ЗАХОДІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

УДК623.592

*К.М. ЄМЕЦЬ**, канд. пед. наук,
*В.В. КРИВОДЕРЕВ**, канд. психол. наук, *К.В. ЖЕРНОКЛЬОВ***, канд. хім. наук

*Національний університет внутрішніх справ**
*Академія пожежної безпеки України***

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ СТРІЛЬБИ В СУЧАСНИХ ТРЕНАЖЕРНИХ СИСТЕМАХ

Пропонується комплексний підхід до формування навичок стрільби за допомогою технічних засобів - проаналізовано характеристики існуючих тренажерних систем навчання стрільби з пістолета, вказано на принципові позитивні відмінності запропонованого пристрою від існуючих тренажерів.

Семінари, наради та конференції із проблем вогневої підготовки, що відбулися в останній час, приділили значну увагу методиці підготовки до бойової стрільби з пістолета, фізичним аспектам вогневої підготовки, тактичній підготовці і застосуванню технічних засобів навчання стрільби.

Підсумки останнього чемпіонату російського відділення Міжнародної конфедерації практичної стрільби (IPSC), який відбувся в червні 2002 року, наочно показали, що регулярні тренування ефективніші за будь-яку, навіть саму інтенсивну попередню підготовку [1].

Аналіз, проведений МВС України по фактах застосування зброї, показує, що деякі працівники ще не повною мірою нею володіють, не завжди вірно оцінюють обстановку, нерідко приймають поспішні рішення у випадках його застосування [2].

Відомо, що навчання стрільби з пістолета є складовою частиною профпідготовки працівників ОВС. Пістолет – це основний індивідуальний засіб озброєння особового складу підрозділів міліції. Тому досконале користування ним дозволить якісно виконувати оперативно-службові задачі, пов'язані із застосуванням вогнепальної зброї, і підвищити ступінь особистої безпеки та безпеки громадян.

Однією з найважливіших причин слабого володіння табельною зброєю є технічна і психологічна невідповідність працівників ОВС [3]. Застосування табельної зброї ними відбувається в екстремальних умовах, обумовлених фізичним навантаженням, дефіцитом часу для прийняття рішень, домінуванням негативних емоцій у зв'язку із загрозою особистому життю чи життю громадян.

Не заперечуючи традиційних методів вогневої

підготовки, слід зазначити, що успішне виконання вправ, передбачених курсом стрільб із пістолета, з урахуванням сучасних умов застосування зброї вимагає використання нових, більш досконалих форм, методів і засобів підвищення інтенсивності навчання. Основними факторами, що перешкоджають майстерному опануванню технікою стрільби у варіативних умовах, є недоліки технічного і психологічного характеру, серед останніх з яких є:

- непевність і страх, що пов'язані з недостатніми навичками володіння працівником ОВС зброєю і технікою стрільби;
- усвідомлення можливих наслідків при невмілому поводженні зі зброєю;
- тривожність, що пов'язана з підвищеною мотивацією виконання встановлених норм безпеки;
- індивідуально-психологічні особливості нервової системи, що негативно впливають на поведінку людини в емоційно напружених станах;
- негативний ефект сильних звукових, зорових і кінестетичних відчуттів;
- відсутність належного досвіду і навичок психічної саморегуляції.

Таким чином, технічна і психологічна підготовка до стрільби з пістолета – це цілеспрямований процес формування навичок і оптимального психічного стану незалежно від проведення чи то навчальних стрільб, або виконання бойової задачі [4]. Для формування стійких навичок динамічного стереотипу стрільби з пістолета *необхідна організація систематичних тренувань і багаторазових повторень технічних дій*, що пов'язані з підготовкою і проведенням стрільби. При цьому необхідно робити акцент на формування психологічної готовності до

стрілби і на доцільність дій зі зброєю. З огляду на ефект звуження свідомості людини в екстремальній ситуації, у процесі навчання стрільби з пістолета необхідно домагатися формування навичок на рефлексорному рівні.

Емпірично встановлено, що для перетворення дії в навичку необхідно успішно виконати її кілька тисяч разів і надалі підтримувати рівень тренуваності регулярними вправами. А зважаючи на масовість підготовки, низьку пропускну здатність існуючих тирів і високу вартість патронів, якісного навчання домогтися дорого і складно. У зв'язку з цим, необхідно широко застосовувати тренажерні системи, що дозволяють як інтенсифікувати процес формування навичок у стрільбі, так і підтримувати більшість з набутих навичок.

Із сучасних тренажерних систем можна відзначити наступні: ізраїльська установка "BeamHit 330A", що підключається до комп'ютера; CINE TRONIC, СК, HIT COM – інтерактивні тир, керовані комп'ютером; лідер у розробках тренажерів для правоохоронної системи – американська компанія "TOCOO"; а також тренажери типу ІНГУЛ, СКАТТ і російські тренажери безкульової стрільби ТБСЗ і ТБС-К (комп'ютерний). У тренувальних цілях також широко використовують пневматичну зброю, в тому числі й пневматичні маркери. Не вдаючись в особливості конструкції названих тренажерів слід зазначити, що загальним їхнім недоліком є те, що вони відносяться до "індикаторних" пристроїв. Тобто, в кращому випадку вони показують точку влучення чи загальну картину ураження мішені. Але світлова індикація точки наведення, яка практикується в деяких тренажерах, відволікає стрілка під час виконання вправи від основної задачі – набуття навичок прицілювання і плавного натискання на спусковий гачок. Неможливо також одночасно спостерігати за положенням світлової точки і проводити прицілювання, тому це формує невірний стереотип рухів, і в реальних умовах така "підказка" відсутня. Кількісна індикація результату влучення є також малопродуктивною, бо якість наведення оцінюється вже після проведення пострілу і не піддається корекції суб'єктом. У підсумку можна сказати, що відомі нам тренажерні способи навчання приводять до високої купчастості стрільби при постійній індивідуальній помилці, при цьому центр купчастості, як правило, не знаходиться в центрі мішені.

Ключова навичка стрільби з пістолета - правильне натискання на спусковий гачок (99 % помилок початківців), для чого існують так звані «сухі» тренування. Їхній основний недолік – відсутність об'єктивного контролю цього процесу. Для рішення цієї проблеми в Національному університеті внутрішніх справ групою авторів розроблена "Беспатронная система обучения и тренировки стрельбе из стрелкового оружия и артиллерийских установок, предназначенных для стрельбы прямой

наводкой" (державне свідоцтво ПА № 946, лютий 1998 р.), що підвищує рівень спеціально-технічної, загальної професійної і психологічної підготовки осіб, які опановують володіння вогнепальною зброєю. Оскільки специфіка вогневої підготовки вимагає всебічного психофізичного навчання курсантів, цьому може сприяти новий сучасний підхід до вирішення перспективних задач по створенню комплексної програми навчання стрільби на основі тренажерних систем.

У розробленому авторами пристрої безпатронної стрільби (ПБС) пропонується спосіб формування купчастості стрільби безпосередньо в центрі мішені з можливістю послідовного підвищення якісних показників. Особливістю ПБС є "рефлекторний" метод навчання, що дозволяє істотно підвищити якість і ефективність формування стрілецьких навичок.

Низька вартість, багатофункціональність і простота користування розробленим пристроєм відкривають можливість його застосування працівниками правоохоронної системи, служби охорони (банки, обмінні пункти, ювелірні магазини), інкасаторами, навчальними закладами (кафедри військової підготовки, школи і ліцеї, допризовна підготовка юнаків) тощо.

Запропонований спосіб тренування апробований при підготовці багатьох стрільців (підтверджено його позитивний ефект в переносі навичок, надбаних на тренажері, при переході на реальну зброю), захищений державним свідоцтвом, науково обґрунтований, за результатами застосування він перевершує наявні аналоги, має високу безпеку, економічний, легше російських у два рази. Навчальний процес з використанням тренажеру може здійснюватися в звичайних приміщеннях або в польових умовах.

Для підвищення ефективності й інтенсивності навчання необхідно створювати сучасні тренувальні комплекси та навчальні програми-методики до них на базі подібних пристроїв з урахуванням досвіду українських та російських фахівців, а також професійних вимог, вікових факторів і рівня підготовленості групи чи індивіда.

ЛІТЕРАТУРА

1. КАЛАШНИКОВ. Оружие, боеприпасы, снаряжение. –2002. –№ 5. –С.67.
2. Докладная записка о практике применения огнестрельного оружия сотрудниками органов внутренних дел Украины в 1992-1998 г.г.
3. Лефтеров В.А., Легенький Н.И. Психологическая подготовка к стрельбе из пистолета: Учебно-метод. пособие. –Донецк: ДИВД, 1999. –46 с.
4. Потапов А.А. Приемы стрельбы из пистолета: Практика СМЕРШа. -М.: ФАИР-ПРЕСС, 2001. -576 с. (Спецназ).

Надійшла до редколегії 04.12.2002

ЕМЕЦ К.Н., КРИВОДЕРЕВ В.В., ЖЕРНОКЛЮВ К.В. РЕАЛИЗАЦИЯ КОМПЛЕКСНОГО ПОДХОДА К ОБУЧЕНИЮ СТРЕЛЬБЕ В СОВРЕМЕННЫХ ТРЕНАЖЕРНЫХ СИСТЕМАХ

Предлагается комплексный подход к формированию навыков стрельбы с помощью технических средств - проанализированы характеристики существующих тренажерных систем обучения стрельбе из пистолета; указано на принципиальные положительные отличия предложенного устройства от существующих тренажеров.

EMETS K.N., KRIVODEREV V.V., ZHERNOKLEV K.V. IMPLEMENTATION OF A COMPREHENSIVE APPROACH TO TRAINING TO FIRE IN MODERN TRAINING SYSTEMS

The comprehensive approach to formation of skills of fire with the help of means - is offered the characteristics of present training systems of training to fire from a pistol are parsed; is indicated on principled positive differences of the offered device from present simulators.

УДК 621.396:004.056

П.І. ОРЛОВ, канд. юрид. наук, проф.,
М.Ф. ЛОГВИНЕНКО, канд. техн. наук, **С.Ф. ШИБАЛКІН**, **В.П. КОВАЛЬ**

Національний університет внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ ДО ФАХІВЦІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ОБМЕЖЕНОГО ДОСТУПУ

Використовуючи сучасну нормативну базу з технічного захисту інформації, надано системний аналіз службових обов'язків організатора робіт із захисту інформації обмеженого доступу на підприємствах і установах різних форм власності; визначені основні кваліфікаційні вимоги до відповідних фахівців захисту інформації.

Вступ.

Згідно статті 6 Закону України "Про інформацію" [1], одним з основних напрямків державної інформаційної політики є створення загальної системи захисту інформації, тобто, даним законом визначена необхідність організації державної системи інформаційної безпеки (ІБ) за допомогою комплексної державної системи захисту інформації (СЗІ).

В умовах інформаційного суспільства та конкуренції проблема інформаційної безпеки як всієї держави, так і окремих відомств, корпорацій, фірм, інших юридичних і фізичних осіб з часом стає все актуальнішою.

Виходячи з того, що в більшості випадків вибір форм і методів захисту інформації (ЗІ) є наукомістким процесом, всі складові частини державної СЗІ також повинні базуватися на їх сучасний науково-технічний супровід. До таких складових слід віднести:

- вивчення і видачу експертних оцінок каналів витоку інформації;
- розробку законів та інших нормативно-правових документів з ІБ;
- підготовку і перепідготовку фахівців в області ІБ;
- створення спецзасобів і спеціалізованої контрольно-вимірювальної апаратури;

- розробку захищеної техніки загального і спеціального застосування;

- розробку та впровадження захищених телекомунікаційних систем;

- атестацію та сертифікацію систем та засобів в галузі технічного захисту інформації (ТЗІ).

Слід наголосити на тому, що проблема захисту інформації є перш за все комплексною, яка не вирішується одним чи декількома методами та засобами.

Є сенс звернути увагу на підготовку фахівців в області ІБ, а, особливо, на розробку таких загальнодержавних та відомчих кваліфікаційних стандартів їх підготовки та перепідготовки, які будуть гарантувати мінімально необхідну службову відповідність молодого фахівця без потреби у його подальшій адаптації на майбутньому місці роботи.

Це особливо важливо саме на даному етапі, коли існує дефіцит повноцінних фахівців в галузі ІБ, пов'язаний з тим, що реальний досвід їх підготовки в Україні є лише на протязі близько 40 років у Військовому інституті "КПІ" (колишньому Київському військовому інституту управління та зв'язку), Національному авіаційному університеті (більш ніж 7 років), Національному університеті внутрішніх справ (4 роки), та тільки в 2000 р. відбувся перший випуск інженерів з ІБ у Харківському національному університеті радіоелектроніки.